

Ivan Knafeljc

ŠTO ZNAMO O PREDSTOJEĆIM KONGRESIMA?

Mnogo toga još ne znamo. Ali neke stvari već se znaju ili bar naslućuju. Prvu službenu vijest saznali smo 20. svibnja prošle godine, kad je objavljeno da je Papa Pavao VI odobrio da se »Šesti međunarodni Mariološki kongres i Trinaesti međunarodni Marijanski kongres održi od 6. do 15. kolovoza 1971. u gradu Zagrebu i u marijanskom svetištu Marija Bistrica u Republici Hrvatskoj u Jugoslaviji«. U istom dahu spominju se dva kongresa i zato se mnogi pitaju: kakva su to dva kongresa i po čemu se razlikuju? Već sam naziv »mariološki« kongres upućuje nas na to da on pokreće i obrađuje znanstvena pitanja — i to, kao što saznajemo — teološka i povijesna — o bl. Djevici Mariji. »Marijanski« kongres, koji se od 1950. redovito održava odmah poslije »mariološkog«, nastoji da ono što je na »mariološkom« obrađeno znanstveno, prenese vjernicima teoretski i praktički, potičući tako na razvijanje suvremene marijanske pobožnosti.

Šesti međunarodni mariološki kongres
Zagreb 6—11. kolovoza 1971.

Prisjetimo se najprije ukratko *povijesti* prvih pet marioloških kongresa! Prvi je održan u Rimu 1950. prigodom dogmatske definicije o Uznesenju Marijinu. Papinska međunarodna marijanska akademija, koja je tu vrst kongresa počela organizirati, sabrala je dokumente tog kongresa u 13 svezaka zbirke *Alma Socia Christi*. — God. 1954. održan je i drugi mariološki kongres u Rimu prigodom stogodišnjice dogmatske definicije o Mariji bez istočnoga grijeha začetoj. Dokumenti toga kongresa vrlo su brojni pa su sakupljeni u 21 svesku zbirke pod naslovom *Virgo Immaculata — Bezgrješna Djevica*. — God. 1958, na stotu godišnjicu lurdskih ukazanja, održan je u Lurdu treći mariološki kongres, koji je obradio opću temu — *Marija i Crkva*. Dokumenti tog kongresa sabrani su u istoimenoj zbirci od 16 svezaka. — God. 1965. četvrti je mariološki kongres prema želji Pape Pavla VI obradio temu: *Marija u Sv. Pimu*. Kongres je održan u Dominikanskoj Republici, koja je u tu svrhu dala

Podatke za ovaj članak poslao nam je iz Rima o. Janko Šagi DI. On ih je dobio od dra Karla Balića i dra Pavla Melade. Svoj trojici od srca zahvaljujemo.

na raspolaganje čak i zgradu parlamenta. Bio je to prvi kongres nakon proglašenja dogmatske konstitucije II vatikanskog sabora »Lumen gentium« (Svjetlo naroda), čije osmo poglavlje obrađuje temu *Marija — Majka Crkve*. Taj je kongres doveo do plodnog susreta i dijaloga između brojnih egzegeta i mariologa. — Već dvije godine nakon toga marljivi organizatori pripremili su i peti mariološki kongres u Fatimi, prigodom pedesete godišnjice ukazanja — 1967. Na tom su kongresu započeli opsežnu povijesnu temu, koju je valjalo podijeliti na niz dijelova, što će ih obrađivati budući kongresi. Kao prvi dio odrediše *Štovanje Majke Božje kroz prvih šest stoljeća*.

Prema tome, kao nastavak te teme za zagrebački mariološki kongres Savjet papinske Međunarodne marijanske akademije odredio je temu: *Štovanje Majke Božje od 6. do uključivo 11. stoljeća*, tj. do sv. Anzelma, dok je sv. Bernardo ostavljen za slijedeći kongres. Iza Efeškog općeg koncila štovanje Majke Božje sve se više razvija tako da na kršćanskom Istoku upravo u to doba doživljava vrhunac, koji u crkvenoj povijesti prozvaše »zlatno doba« štovanja Bogorodice (6.—11. st.). Prema tome, učenjaci različitih struka sada imaju osobitu priliku da mnogo toga što je do sada iz toga razdoblja ostalo još nepoznato, ne samo na Istoku nego i na Zapadu, otkriju, odnosno da to znanstveno istraže i osvijetle. Zna se, oni će prije svega istražiti tadašnje liturgije, kao što je grčko-bizantinska liturgija, pa siro-maronitska, armenska, kaldejska, koptska, rimska, galikanska, mozarapska i druge. Isto tako istražiti će različite tadanje pjesme, himne i slično. Osim toga proučit će crkvene redove, opatije, bratovštine onog razdoblja, zatim različite crkve, kapele, oltare, slike, napise, imena koja su se tada davala ženama, pa formule koje su se upotrebljavale u službenim dokumentima. Mnogo toga naći će u zapisanim propovijedima svetih otaca, npr. Modesta, Germana, Andrije Krećanina, Ivana Damaštanina i brojnih drugih crkvenih govornika i pisaca. Morat će proučiti dokumente raznih koncila i sinoda, među kojima Lateranski koncil iz g. 649, Carigradski II—IV, Nicejski iz 787, pa također i dokumente koje su izdali tadanji pape — npr. Sergije I, Ivan II, Pelagije I, Gregorije I, Paskal I. Od pisaca kršćanskog istoka s korišću će prostudirati spise Tarazija, pa Ivana Geometra, sv. Ivana Eubonjanina, Epifanija Ciparskoga, Teodora Studite i Theognostesa.

U razdoblju koje je u zapadnoj i srednjoj Evropi prethodilo skolastičkoj filozofiji od 7. do 12. st. mnogi su pisci, teolozi, sveci i opati iznijeli mnogo vrijednog u vezi sa štovanjem Majke Božje. Istaknutiji među njima su Beda Venerabilis, Adaman, Raban Mauro, Pseudo-Augustin, Pseudo-Jeronim, sv. Izidor, sv. Ildefonz, Pavao Đakon, Hinkmar Reimski, Petar Damjanov, Alcuin, Odilo iz Cluny-a, Walafrid Strabo i dr.

Istražujući te dokumente, učenjaci će morati ne samo donijeti svoj sud o štovanju Majke Božje u ono doba nego će morati označiti i skripturističko-dogmatske temelje toga štovanja.

Može se očekivati da će stručnjaci za vrijeme svog istraživačkog rada, tražeći po bibliotekama i po arhivima, otkriti i kakvo novo djelo

ili spis koji dosada još nije bio poznat, kao što se to već događalo prošlih godina.

Tko će sve sudjelovati na zagrebačkom mariološkom kongresu? Pojedinačne teme i govornici još nisu definitivno utvrđeni, još stižu prijave. Prvotno se očekivalo oko 50 referata, a sada se već govori o oko 80. Neke će se teme obraditi u generalnim sjednicama, a neke u sekcijama. Sekcije će možda biti formirane prema predmetima: liturgija, ikonografija, teologija, arhitektura, itd. Referenti iz Hrvatske obradit će vjerojatno neke od onih tema koje je najavio M. Belić u »Obnovljenom životu« broj 2.

Koliko se dosad zna, učesnici će doći iz Austrije, Belgije, Španjolske, Kanade (možda čak 11), Kolumbije, Francuske, Njemačke, Grčke, Haitija, Švicarske, Poljske, Mađarske, Italije, Portugala, Slovačke, SAD, Irske, Engleske, iz Jugoslavije ne samo iz Hrvatske nego i Slovenije i Srbije, a iz Bugarske, Rumunjske i Rusije imao bi doći po jedan predstavnik iz Pariza. Od poznatijih stručnjaka spominje se — de Aldama (Španjolska), du Manoir (Francuska), Schmaus (Njemačka), Lauretin (Francuska), Ortiz de Urbina i Schultzke (Orientalni Institut — Rim), Testa OFM (Jeruzalem), Gillett (Engleska), Roschini (Rim), Brosch (Njemačka).

Iz Slovenije je dosad najavljen B. Sušnik OFM. Među stručnjacima Hrvatima spominju se — P. Belić SJ i R. Brajčić SJ (oba Zagreb), M. Brlek OFM (Rim), C. Fisković (Arheološki muzej Split), biskup Tomislav Jablanović (Sarajevo), prof. Kambi (Arheol. muzej Split), A. Katalinić SJ (Zagreb), B. Krilić OFM (Innsbruck), I. Ostojić (Split), A. Skobalj (Split), J. Weissgerber SJ (Zagreb).

II vatikanski koncil u dogmatskoj Konstituciji »Lumen gentium« izjavljuje kako mu je »velika radost i utjeha da i među odijeljenom braćom ima onih koji iskazuju čast Majci Gospodina i Spasitelja, osobito kod istočnjaka, koji se žarkim oduševljenjem i pobožnim srcem natječu u štovanju Bogorodice vazda Djevice« (69). U duhu proklamiranog ekumenizma poziv na zagrebački mariološki kongres upućen je i drugim vjeverama. Bit će zastupani stručnjaci — pravoslavci, anglikanci, kalvinisti, metodisti, neki drugi protestanti i muslimani, koji u Kuranu s poštovanjem govore o Mariji Isusovoj Majci. Oni će sudjelovati osvjetljavanjem štovanja Majke Božje, razvijajući »bratski dijalog i tražeći istinu u ljubavi«. Među prijavljenim pravoslavnima nalaze se i prof. Dimitrije Dimitrijević i prof. Mirjana Tatić-Đurić, oboje iz Beograda, a iz Soluna dolazi prof. I. Kalogeru.

Trinaesti međunarodni marijanski kongres
Zagreb 12—14. kolovoza i Marija Bistrica 15. kolovoza

Marijanski kongresi imaju nešto dužu povijest od marioloških. Prvi je održan u Lyonu 1900. Zatim slijede — 2. Freiburg (Švicarska) 1902, 3. Rim 1904, 4. Einsiedeln 1906, 5. Zaragoza 1908, 6. Salzburg 1910,

7. Trier 1912, 8. Rim 1950, 9. Rim 1954, 10. Lourdes 1958, 11. Santo Domingo 1965, 12. Fatima 1967.

Bilo je nekoliko službenih prijedloga s obzirom na temu 13. marijanskoga kongresa pa je konačno prihvaćena ona najšira: *Marija i suvremeni svijet*. Marija, koja je prema Koncilu »...uzor Crkve u vjeri i ljubavi« (LG 53), može djelotvorno pomoći kako bi moderni čovjek bolje upoznao vrijednost i pravo značenje vjere, nade, ljubavi, mira i rada, boli i radosti, obiteljskoga života i kršćanskoga zajedništva te apostolskoga djelovanja laika i svećenika. U tome smislu za geslo kongresa uzete su riječi *Mundi melioris origo — Početak boljeg svijeta*. Te su riječi zapisane u svetištu Majke Božje Jeruzalemske na Trškom vrhu kraj Krapine, a odnose se na našu dragu Bogorodicu.

Za organizaciju marijanskoga kongresa velikim dijelom brine se *Mjesno vijeće za pripravu kongresa u Zagrebu* čiji je predsjednik zagrebački nadbiskup dr Franjo Kuharić, a tajnik biskup dr M. Škvorc. Ono se sastoji od generalnog vijeća i od raznih sekcija. Tako teološku i liturgijsku sekciju predvodi o. dr B. Duda, pastoralnu, kulturno-umjetničku dr J. Turčinović, tehničku A. Korpar.

U pripravi kongresa sudjelovale bi različite institucije. Postoje i prijedlozi da za vrijeme kongresa kulturno-umjetnička sekcija ili javne kulturne ustanove kao Sveučilišna biblioteka prirede bar djelomično izložbu marijanske knjige ili umjetnosti kod nas. Matica hrvatska mogla bi izdati dijapozitive naših marijanskih svetišta. Teološki fakultet izdao bi Komentar osmog poglavlja konstitucije »Lumen gentium«, a Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove studiju isusovca Stjepana Sakača *Kult Majke Božje u Hrvatskoj od 640—1090. godine* i djelce isusovca Ante Katalinića *Veliki hrvatski mariolog Lovro Grisogon*. Premda se Marijanski kongres održava službeno u Zagrebu, odnosno posljednji dan — 15. 8. u Mariji Bistrici, biskupi su zamoljeni da odrede po jedno marijansko svetište u svojim biskupijama za one koji neće moći u Zagreb i u Mariju Bisticu. Takvo bi biskupijsko svetište eventualno posjetio po jedan kardinal.

Za Marijanski kongres očekuje se više hodočašća iz drugih zemalja — iz Austrije, Njemačke, Francuske, Španjolske, Belgije, SAD, pa Gradišćanski Hrvati, kao i hrvatsko hodočašće iz Amerike.

Očekuje se i više kardinala i biskupa — kard. ŠEPER, kard. SUE-NENS, kard. CARBURY (Saint Louis — s hodočašćem iz SAD), kard. ODDI, kard. WRIGHT, kard. BAGGIO (Sardinija), kard. DOPFNER (München), kard. KÖNIG (Beč), pa biskupi iz Fatime i Lurda itd.

Strana hodočašća dobila bi po jednu crkvu u Zagrebu, gdje bi držala preko dana službu i slavlje za se, sa svojim govornicima, a navečer bi se svi skupili u 8 s. u katedrali.

Ta tri dana bit će 12 službenih predavanja marijanskoga kongresa. Šest predavanja organizira Teološki fakultet u Zagrebu, a šest Papinska međunarodna marijanska akademija u Rimu. Od stranih govornika pred-

viđaju se po jedan Kanadanin, Španjolac, Belgijanac, Poljak, lurdski biskup i kard. Caburry, koji će govoriti o temi: Marija, Majka vjere.

Napomenimo još da je pokretač obaju kongresa *Stalno vijeće za održavanje međunarodnih mariološko-marijanskih kongresa* u okviru *Papinske međunarodne marijanske akademije u Rimu*. Predsjednik Akademije je poznati o dr prof. Karlo BALIĆ, franjevac, osnivač Akademije, profesor od 1933. na papinskom Ateneumu »Antonianum«, član raznih rimskih kongregacija, predsjednik komisije za izdanja djela Ivana Duns Scotta, mariolog i medievalista svjetskoga glasa, te tajnik Akademije o. Pavao MELADA, hrvatski franjevac iz Dalmacije, doktor teologije, suosnivač Akademije. Praktički oni su pokrenuli svih šest posljednjih marioloških-marijanskih kongresa. Domaću organizaciju vodi Mjesno vijeće, a Marijanski kongres održat će se pod pokroviteljstvom svih biskupa Jugoslavije. Stoga je i ova godina nazvana »marijanskom« za vjernike iz cijele naše zemlje.

Postoji prijedlog da se kongres svrši nekom karitativnom akcijom, možda gradnjom kakvog doma za napuštenu djecu.

U svakom slučaju neka po riječima Nadbiskupa zagrebačkoga kongresi budu »događaj trajno prisutan u cijeloj našoj domovini« — a 1971. — »godina Božjega pohoda našoj Crkvi«!